

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Бухгалтерського обліку та аудиту
(повна назва кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 6.030509 «Облік і аудит»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою Облік і аудит
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік, аудит та аналіз розрахунків по заробітній платі
(на прикладі ТОВ «Новохім»)»

Виконавець:
студентка ЦВФН факультету

Токарська Ю.М.
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Науковий керівник:
кандидат економічних наук, доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

Чернишова Л.В.
(прізвище та ініціали) (підпис)

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Питання організації розрахунків з оплати праці на підприємстві є основою соціально-трудових відносин найманих працівників, роботодавців і держави, що впливають на ефективність управління трудовими ресурсами в цілому. Теоретичний та практичний аспекти питання розрахунків з оплати праці є актуальними, оскільки заробітна плата – це одна з найскладніших економічних категорій. Крім того, оплата праці є одним із чинників ефективності діяльності підприємства, оскільки розмір нарахованої заробітної плати, своєчасність і повнота розрахунків із працівниками впливає на якість праці найманих працівників та суму витрат підприємства. До того ж, заробітна плата – це база для нарахування єдиного соціального внеску й утримання податку з доходів фізичних осіб.

Облік праці та заробітної плати є одним із найважливіших і складних у всій системі обліку на підприємстві. На будь-якому підприємстві цей розділ обліку ведеться в обов'язковому порядку, він є складним та трудомістким. Саме тому проблемні питання бухгалтерського обліку нарахування заробітної плати потребують глибоких досліджень, оскільки їх розв'язання у свою чергу позитивно вплине на формування достовірної інформації про розрахунки з оплати праці найманих працівників як податкового, так і статистичного обліку в цілому.

Теоретичні та практичні проблеми і питання організації обліку операцій з розрахунків з оплати праці на підприємстві розглядали у своїх працях видатні науковці: О. Ф. Вербило, Л. В. Мельянкова, Л. С. Герасимчук, О. В. Кантаєва та багато інших.

Проте, незважаючи на значні досягнення науковців щодо розкриття сутності методики проведення організації обліку розрахунків з оплати праці, практичне її застосування на підприємстві вимагає комплексного підходу з урахуванням змін чинного законодавства.

Викладене підтверджує актуальність та причину вибору теми кваліфікаційної роботи.

Мета дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних зasad та практичних особливостей організації обліку та аудиту розрахунків з оплати праці на прикладі ТОВ «Новохім», формулювання висновків та надання пропозицій щодо вдосконалення діючої практики.

Завдання дослідження. Основними завданнями є:

- розглянути основні нормативні документи, регулюючі оплату праці;
- вивчити сутність оплати праці як економічної категорії, а також системи, форми та види оплати праці;
- розглянути особливості бухгалтерського обліку і аудиту розрахунків по оплаті праці, нарахування і утримання заробітної плати працівників на підприємстві;
- провести аналіз фінансово-господарської діяльності досліджуваного підприємства;
- виконати аналіз формування і використання фонду оплати праці на досліджуваному підприємстві;

– представити пропозиції по вдосконаленню вживаних систем оплати праці на даному підприємстві і заходи щодо підвищення ефективності його діяльності.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є система обліку, аудиту та аналізу оплати праці в ТОВ «Новохім».

Предмет дослідження. Предметом дослідження є теоретичні аспекти та практичні особливості організації і ведення обліку та аудиту розрахунків з оплати праці.

Методи дослідження. У ході дослідження застосовано загальнонаукові методи пізнання: теоретичного узагальнення, індуктивний та дедуктивний методи. Для здійснення критичного аналізу практики обліку виплат працівникам використано методи спостереження, групування, історичний метод та статистичні методи обробки інформації. З метою раціоналізації облікових та контрольних дій по відношенню до об'єкта дослідження застосовано метод моделювання в ході опису алгоритмів формування фонду для виплат соціальних гарантій та контролю за даним процесом.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною основою дослідження є нормативно-правові акти з питань врегулювання взаємовідносин між суб'єктами праці та роботодавцем, реєстри обліку та бухгалтерська ТОВ «Новохім», наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених-теоретиків та практиків з проблем обліку та контрольно-аналітичного забезпечення відтворення трудових ресурсів, статистична інформація, періодичні видання, а також інформація зі всесвітньої інформаційної мережі Інтернет.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (40 найменувань) та 33-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 72 сторінки. Основний зміст викладено на 67 сторінках. Робота містить 11 таблиць, 6 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі визначено сутність заробітної плати як економічної категорії та об'єкту бухгалтерського обліку і контролю. Розглянуто законодавче регулювання оплати праці на підприємствах України. Висвітлено системи та форми оплати праці на підприємствах України та за кордоном.

Розглянуто актуальні проблеми організації обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві.

В другому розділі проведено дослідження з питань практики обліку розрахунків з оплати праці в ТОВ «Новохім», визначено недоліки.

В третьому розділі проведено аудит стану розрахунків з оплати праці на досліджуваному підприємстві. Виконано аналіз ефективності використання коштів на оплату праці. Визначено шляхи вдосконалення організації обліку та внутрішнього контролю оплати праці.

ВИСНОВКИ

Матеріали проведеного дослідження дозволили зробити наступні висновки та пропозиції.

За результатами дослідження нормативної бази, що регулює порядок ведення обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві, встановлено, що поняття «оплата праці» та «заробітна плата» мають різне тлумачення на законодавчому рівні. Зокрема, згідно з Кодексом законів про працю та Законом України «Про оплату праці» ці поняття означають винагороду, обчислену, як правило, у грошовому вираженні, яку за трудовим договором власник або вповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу. Проте дослідивши норми Податкового кодексу України та Інструкції зі статистики заробітної плати, установили, що облікова категорія «оплата праці» ширша за своїм значенням ніж «заробітна плата».

Для оцінювання розміру заробітної плати найманих працівників застосовується показник фонду оплати праці. До нього включаються нарахування найманим працівникам у грошовій і натуральній формах (оцінені в грошовому вираженні) за відпрацьований та невідпрацьований час, який підлягає оплаті, або за виконану роботу незалежно від джерела фінансування цих виплат. Фонд оплати праці складається з: фонду основної заробітної плати; фонду додаткової заробітної плати; інших заохочувальних і компенсаційних виплат.

Важливе значення при оцінювання розміру заробітної плати має чітка організація облікової роботи розрахунків з оплати праці на підприємстві, оскільки вона є найбільш відповідальною та трудомісткою.

У цілому, організація оплати праці на підприємстві – це сукупність дій, метою яких є забезпечення визначення величини заробітної плати, принципів її нарахування, строків виплати, диференціації, співвідношення з іншими показниками діяльності підприємства тощо. Організація оплати праці базується на трьох елементах: нормуванні праці, її тарифікації, а також на системах і формах оплати праці. При цьому нормування праці дозволяє дати кількісну оцінку праці, тарифікація – якісну, а системи та форми показують порядок нарахування заробітної плати.

Дослідивши принципи й порядок нарахування заробітної плати найманим працівникам на підприємствах, установили, що основні проблемні питання організації обліку праці та її оплати виникають при здійсненні таких операцій:

- здійснення контролю за використанням робочого часу й забезпечення зростання продуктивності праці;
- своєчасне і правильне визначення сум нарахованої заробітної плати й відрахувань органам соціального страхування та віднесення їх на собівартість продукції (робіт, послуг);
- здійснення в установлені терміни всіх розрахунків з працівниками і службовцями із заробітної плати та інших виплат;
- облік і контроль за використанням фонду заробітної плати та іншими грошовими коштами, які виділяють для оплати праці працівників підприємства.

Крім того, існує негативна практика підприємств щодо наявності неофіційних позаоблікових нарахувань і виплат заробітної плати працівникам без сплати встановлених законодавством податків і платежів, так звана заробітна плата «у конвертах». Для боротьби з «тіньовою заробітною платою» було внесено відповідні зміни о КЗпП.

Удосконалення організації оплати праці на підприємствах має будуватися на оптимізації тарифного регулювання заробітної плати.

Одним із можливих напрямів удосконалення оплати праці працівників є підвищення матеріальної зацікавленості працівників.

Мотивація працівників підвищується, якщо вони бачать, як досягнення цілей підрозділу й організації допомагає їм у досягненні їхніх власних цілей, а також якщо вони попередньо поінформовані про те, що вони повинні робити, щоб одержати винагороду.

Доцільним є переведення оплати керівників, службовців і фахівців на контрактну форму, яка дозволяє привабити й утримати найбільш кваліфікованих і творчо активних спеціалістів, гнучко регулювати чисельність та склад управлінського персоналу.

Щодо стану обліку та внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці на досліджуваному підприємстві ТОВ «Новохім».

Одним з найбільш проблемних питань для досліджуваного підприємства є нарахування відпускних. Перш за все, можна відзначити таке порушення як не нарахування компенсації невикористаних днів чергової оплачуваної відпустки співробітникам при звільненні.

При звільненні співробітників не проводиться повний розрахунок в день звільнення або наступного дня після звільнення, що так само порушує права найнятих робітників.

Під час дослідження виявлено порушення щодо відображення витрат на оплату праці виробничого персоналу. Замість рахунку 23 «Виробництво» бухгалтерія відносить суму нарахованої заробітної плати виробничого персоналу на рахунок 903 «Собівартість реалізації», що не відповідає вимогам Інструкції № 291.

На підприємстві не нараховують забезпечення виплати відпусток, що призводить до нерівномірності обсягу витрат на оплату праці протягом року.

Підприємству слід внести відповідні пункти до облікової політики та в подальшому чітко виконувати її вимоги. Облікова політика ТОВ «Новохім» у частині розрахунків з оплати праці повинна охоплювати всі аспекти облікового процесу – організаційний, методичний і технічний.

Досліджуване ТОВ «Новохім» для обліку оплати праці використовує програмний продукт російських розробників «1С: Бухгалтерія». У зв'язку із появою Указу Президента України № 133 про введення санкцій для російського софтвера перед підприємством постало питання про пошук програмних продуктів, альтернативних «1С: Бухгалтерія».

Компанією IT-Enterprise, яка спеціалізується на розробленні програмного забезпечення для управління підприємством в Україні, створила низку програмних продуктів MASTER. Зокрема, для обліку розрахунків з оплати праці запроваджено

до використання програмний продукт «Заробітна плата та табельний облік», який автоматизує завдання розрахунку заробітної плати й управління персоналом на підприємствах малого та середнього бізнесу та включає в себе два функціональних модулі: модуль «Зарплата» та модуль «Кадри». Конфігурація відповідає всім вимогам чинного законодавства України та є повністю адаптованою до українського ринку.

На наш погляд, успішним вирішенням завдань бухгалтерського обліку та контролю оплати праці на підприємстві є автоматизація обліку на базі конфігурації «MASTER: Зарплата і кадри».

Оплата праці здійснюється за простою погодинною формою, що не зацікавлює працівників у результатах своєї діяльності.

Аналіз використання фонду оплати праці свідчить про те, що планові завдання з його виконання були перевиконані.

Середньооблікова чисельність усього персоналу протягом року збільшилася, зокрема, збільшилася чисельність робітників підприємства.

Фонд оплати праці у звітному році збільшився. Тенденція до зростання спостерігається в динаміці середньорічної, середньомісячної і середньогодинної оплати праці одного працівника.

Аналіз ефективності використання коштів свідчить про те, що система оплати праці на аналізованому підприємстві в цілому ефективна. Коефіцієнт комплексних результатів господарської діяльності більше одиниці.

Заробітна плата працівників збільшується за рахунок збільшення інтенсивності праці.

Аналіз впливу чинників праці на обсяг надання послуг свідчить про те, що обсяг надання послуг протягом року збільшився. Це відбулося за рахунок збільшення числа працівників, зміни тривалості робочого дня та часового виробітку. Скорочення числа днів відпрацьованих одним робітником дещо зменшило обсяг. Даний чинник можна віднести до резервів збільшення обсягу надання послуг підприємства.

В ході виконання кваліфікаційної роботи ми дійшли висновку, що сучасні умови господарювання вимагають нових підходів до форм організації праці і заробітної плати на підприємстві. Стимулювання працівників ТОВ «Новохім» розвинуте слабо. Перехід від простої почасової системи оплати праці до почасово-преміальної дозволить ліквідовувати зрівняльний принцип. Впровадження принципів відповідальності за результати праці і стимулювання роботи бухгалтерів дозволять уникнути помилок та підвищити достовірність даних обліку та звітності ТОВ «Новохім» в майбутньому.

Такі основні висновки та пропозиції.

АНОТАЦІЯ

Токарська Ю.М. «Облік, аудит та аналіз розрахунків
 (прізвище та ініціали студента) (назва кваліфікаційної роботи)
по заробітній платі (на прикладі ТОВ «Новохім»)».
 Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра
 зі спеціальності «6.030509 Облік і аудит»
 за освітньою програмою «Облік і аудит»
 (назва освітньої програми)
 Одеський національний економічний університет
 Одеса, 2019.

У роботі розглядаються сутність заробітної плати як економічної категорії та об'єкту бухгалтерського обліку, аудиту та аналізу, системи та форми оплати праці на підприємствах України та за кордоном, актуальні проблеми організації обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві.

Проаналізовано діючу практику обліку та внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці на ТОВ «Новохім».

Запропоновано заходи щодо удосконалення обліку нарахування заробітної плати, підвищення розрахункової дисципліни, доповнення облікової політики щодо розрахунків з оплати праці, удосконалення системи мотивації персоналу підприємства.

Ключові слова: облік, аудит, аналіз, оплата праці, розрахунки, мотивація персоналу.

ANNOTATION

Tokarska Y.M. «Accounting, auditing and analysis
 (students surname and initials) (work title)
of payroll calculations (for example, Novokhim Ltd).
 Qualifying work for obtaining a bachelor's degree in the specialty
«6.030509 Accounting and audit»
 for the educational program «Accounting and audit»
 (title of the educational program)
 Odessa national economic university
 Odessa, 2019.

The article deals with the essence of wages as an economic category and object of accounting, audit and analysis, systems and forms of remuneration at enterprises of Ukraine and abroad, the actual problems of the organization of accounting for payroll calculations at the enterprise.

The current practice of accounting and internal control of payroll calculations at Novokhim Ltd is analyzed.

Measures to improve the accounting of payroll, increase the calculated discipline, supplement the accounting policy for payroll calculations, and improve the system of motivation of the personnel of the enterprise are proposed.

Key words: accounting, audit, analysis, pay, calculations, personnel motivation.